

GRE SKOZI LES, NE VIDI DREVES

MAJ 2016

*Besedila udeležencev ŠK **GRĚ SKOZI LES, NE VIDI DREVES**
so objavljena brez poseganja v avtorsko delo.*

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

ŠTUDIJSKI KROŽEK

GRE SKOZI LES, NE VIDI DREVES

Stanislav ČEBAŠEK

Cvetka HUDOBIVNIK

Darja KERN

Majda KERT

Danica ROZMAN

Tanja SVETELJ

Marinka ŠIFRER

Andreja ŽEROVNIK

Mentorica ŠK: Mirjana Debelak, prof.

Naslovna fotografija: Cvetka Hudobivnik

Mal' čez les

*Grem skozi les,
pa ne vidim dreves.*

Ali sem res toliko čez les?

*Samo trnje, robide, grmovje pa smeti vmes,
vse zaraščeno, vse to je res.*

*Če grem skozi les,
pa ne vidim dreves.*

Ali sem res toliko čez les?

*Žledolom, lubadar,
čudno vreme pleše skozi naš les en ples.*

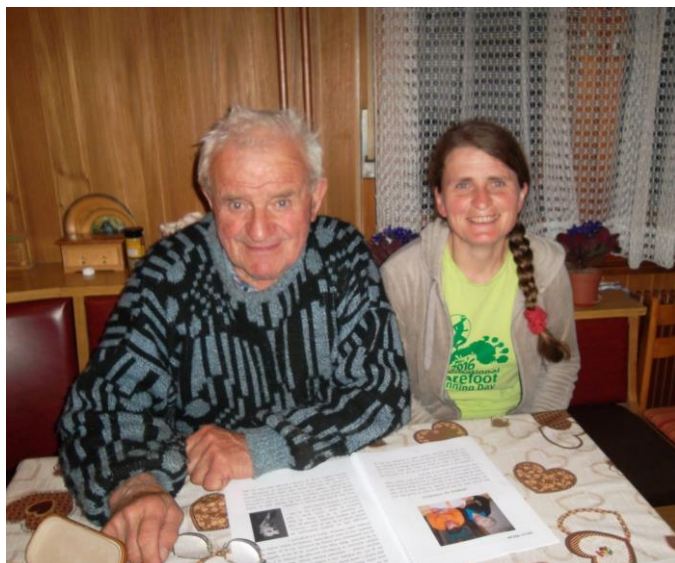
*Na koncu in še malo prej
bo les en velik kres.*

Ali smo res toliko čez les ?

*Ko grem skozi les,
dobro vem,
zakaj ne vidim več dreves.*

Cvetka

SLAVKO ČEBAŠEK

VOKLO NEKOČ

Kakšen odnos ste včasih imeli do narave in kaj vam je pomenila?

Do narave smo imeli zelo spoštljiv odnos, saj smo bili odvisni od nje. Hrano smo pridelali sami doma, ni bilo trgovin, da bi jo kar kupovali.

Koliko ste bili stari, ko ste začeli delati na kmetiji?

Moje delo na kmetiji se je začelo pri šestih letih. Takrat sva z mlajšim bratom Lojzetom začela pasti sedem krav. Krave so bile zelo trmaste in so se vedno hotele pasti na sosedovem.

Katera dela ste opravljali?

Poleg pastirskih del smo otroci opravljali tista dela, ki niso bila pretežka za nas. Pomagali smo mami, okopavali krompir,

pleli smo plevel iz ječmena, ajde, prosa, pobirali klasje po žetvi, grabili seno, nabirali borovnice, ...

Kdaj ste na vaši kmetiji dobili prvi stroj?

Prvi stroj na naši kmetiji je bila kosilnica. Vlekla sta jo dva konja in nam je močno olajšala ročno košnjo.

Ali se je delo na kmetiji delilo na žensko in moško opravila?

Seveda. Moški pa so bili zadolženi za težja fizična dela, delo na polju ter v gozdu. Ženska dela so bila fizično lažja. Po navadi so bila to dela v in okoli doma, kuha, peka, skrb za otroke, pranje. Skrbeti so morale tudi za vrt, da je bilo kaj za v lonec. Hrana včasih je bila slaba. Ob petkih je bil post, takrat pa je bilo sploh slabo. Jedli smo sok, kašo, ješprenj, bolj mlečne in močnate jedi. Kruha pa smo imeli, hvala bogu, vedno dovolj, saj smo imeli doma svoj mlin. Meso je bilo malokrat na jedilniku, saj ni bilo zamrzovalnikov. Če smo ujeli kakšnega goloba, smo imeli na mizi tudi ajmoht. Borili smo se za preživetje.

Ali ste delali tudi ob nedeljah in praznikih?

Bog ne daj, to je bil pa smrtni greh. Ob nedeljah in praznikih smo morali zjutraj v štaljo, potem pa k maši. Ob dvanajstih pa spet v štaljo, potem pa k nauku. To so bile neke vrste molitve v cerkvi. Popoldne so se starejši zbirali zunaj, in sicer pred hišo na klopci. Modrovali so in kadili tobak. Zavijali so ga v časopisni papir.

Otroci smo pa kakšno ušpičili, se igrali in če je bil zanimiv pogovor, tudi vlekli novice na ušesa. Zvečer pa smo spet poskrbeli za živali in je bilo po nedelji.

Ali je bila šola v tistih časih pomembna?

Seveda. Učitelj in župnik sta bila najpomembnejša človeka v vasi. Kar sta onadva rekla, je bilo sveto in temu ni nihče oporekal. Šola je bila obvezna za vse. Bil je en učitelj, razredi pa so bili združeni. V šoli so nas tudi pretepali in drugače kaznovali. Malico smo nosili s seboj. Ponavadi kakšno jabolko in kos kruha.

Ali pogrešate nekdanje čase?

Zelo pogrešam stare čase, svoje prijatelje, svoje brate in takratno življenje. Naša vas je dihala kot eno, povezani smo bili med seboj, saj smo potrebovali medsebojno pomoč in težile so nas iste težave in skrbi. Pogrešam vaške igre, ki so bile v kulturnem domu Voklo, zvok harmonike in ples, fantovsko petje ob večerih, pretepe s fanti iz sosednjih vasi zaradi deklet in večere, ko smo se dobivali s prijatelji ob kartanju in igranju domin.

Kaj bi radi sporočili mladim?

Jaz mislim tako. Nihče več ne dela. To pa ni dobro. Vas počasi izumira, kmetije propadajo, mladina pa nič ne potrpi

in je brez delovnih navad. Vsak pač mora preživeti svoje življenje na tem svetu. Želim pa jim seveda vse dobro.

S Slavkom se je pogovarjala najmlajša hčerka Cvetka.

ZIMSKI MRAZ IN MAŠA

Vedno se rad spominjam starih časov, ko smo bili z brati še mladi in smo ubogi naši mami vedno kakšno ušpičili.

Neko zimo je bilo zelo veliko snega in mraz je rezal do kosti. Mama je bila pobožna ženica in vsak dan smo morali hoditi v cerkev. Tam smo klečali na mrzlem kamnu in to nam ni nič kaj dišalo.

Vse naše prošnje so bile zaman in hočeš nočeš smo morali iti peš v Voglje k maši. Še z drugimi pobalini smo se dobili in skupaj odšli proti sosednji vasi. Zeblo nas je, oblečeni in obuti smo bili bolj švoh.

Ko smo šli mimo Renčeve štale, je padel predlog, da bi kar tam na toplem počakali. Ta predlog je bil hitro sprejet in tam smo na toplem in suhem presedeli dobro uro. Imeli smo tudi izvidnika, ki je z dlanjo odmrznil šipo in gledal, kdaj bodo prvi ljudje začeli prihajati od maše. Ko so se pojavili prvi obrisi ljudi, ki so se vračali iz cerkve, smo mi hitro stekli vsak na svoj dom.

Doma pa smo hitro skočili na toplo peč in na glas naši mami jamrali, kako je bilo v cerkvi mraz. Na peči smo se med

sabo spogledovali, se muzali in se po tihem smejali. Pa nam je uspelo!

Ampak naše veselje ni trajalo dolgo ...

GOZD

Svoj čas zelo rad preživim v gozdu. Tam se počutim dobro, tam mi je lepo. Rad imam njegov mir, petje ptic, šelestenje vej in dober zrak. Gozd je potrebno vzdrževati, negovati in pomlajevati.

Včasih smo gozd imeli za pravo bogastvo, saj je bil pomemben vir za naše preživetje. Takoj spomladi smo začeli grabiti suho listje, ki smo ga uporabljali za nastilj pri živini. Iz gozda smo dobivali les za kurjavo in les za obnavljanje naše kmetije. Veliko stvari, ki smo jih uporabljali, je bilo iz lesa.

Najrajši pa sem hodil v gozd, ko smo kosili mah. Za košnjo mahu smo imeli prav posebno koso. Obvezna oprema pa je bil tudi brus in kladivo za klepanje. S kolesom smo se že zjutraj odpravili v gozd. Ker je bilo to delo fizično zelo zahtevno, nam je dekla okoli poldneva prinesla malico: krhlovo vodo, kakšno klobaso pa kruh. Pri malici je bilo veliko časa za pogovor o dekletih in za smeh.

S konjem in vozom smo suh mah pripeljali domov. Poleg zrezane suhe praproti smo ga uporabljali za nastilj za živino. Od kvalitete gnoja je bil odvisen naš pridelek, zato je bilo zelo pomembno, kakšen gnoj smo imeli.

Ta navada iz mladosti se me drži še danes. Če imam čas in če je primerno vreme, grem še vedno rad v gozd. Tam kosim mah, imam svoj mir, obišče me le kakšen slepec, metuljček, čmrlj in tudi kakšna žaba priskaklja mimo. Tudi gobarjev, sprehajalcev in nabiralcev borovnic je iz leta v leto več.

Če imam pravilno sklepano koso, mi je to delo v pravi užitek. Mislim, da sem poslednji kosec, ki še dandanašnji čas kosi mah za nastilj živine.

Če ima človek veselje do dela, mu ni nobena stvar pretežka.

PRIGODE STRICA MATIJA

Moji spomini na otroštvo se velikokrat ustavijo pri mojem stricu Matiju. Rodil se je 22. 2. davnega leta 1899, umrl pa je 22.12. 1968.

Moj oče je bil Jurij, imel pa je še štiri brate: Francija, Filipa, Joža in Matija.

Drugih stricev se ne spominjam prav dobro, ker so odšli od doma. Stric Matija pa je ostal doma, ker se ni nikoli poročil. Saj ne, da ne bi rad pogledal za kakšnim dekletom, ampak nikoli se ni kaj resnega razvilo iz tega. Za vsak slučaj pa je imel vedno sveže spodnjice, če bi se slučajno kje kaj primernega pokazalo. Spominjam se, da je bil stric bolan. Na pljučih je imel rane. Pravili so, da je imel pljučni katar.

Živeli smo na Rotarjevi kmetiji, v vasi Voklo pri Šenčurju. Kmetijo je prevzel od staršev moj oče Jurij, ki je pripeljal za ta mlado Klobasarjevo Angelco iz Šenčurja. Rodilo se jima je osem fantov, med njimi sem bil tudi jaz. Žal so že vsi pokojni, samo jaz sem še na svetu. Ker imam sedaj malo več časa za premišljevanje, rad obujam spomine na svojo mladost in življenje.

Moj stric Matija je živel z nami na kmetiji. Pomagal je pri vsakodnevnih opravilih, potem so ga pa mobilizirali v Avstro-Ogrsko monarhijo, ki jo je vodil Franc Jožef.

V Avstriji je bil v vojski kot plačan vojak. Zvečer pa so se radi tudi malo poveselili. V gostilno Pri Ledrarju so hodili gledat dekleta in kelnar'ce. Anici je naklonil veliko svojega časa in misli.

Poleti so se kopali v Vrbskem jezeru. Nekega dne, ko so se kopali, se je pripetila nesreča. Utonil je njegov prijatelj,

Dovčov Janez. Matija pa se je držal za jelševo vejo in se rešil na kopno.

Med prvo svetovno vojno so Bosanci iz kočij in konjskih komatov rezali usnje. Iz njega so si izdelovali škornje in drugo obutev.

Nekega dne sta dva kolega pritekla v vojaški tabor in vpila: »Umik.« Stric Matija je zapregel konje, zadaj pa je imel pripet top. Z gajžlo je udrihal po njih, zadaj na topu pa se je kot klop držal general Rudolf Maister. Top se je imenoval haubic. Iz Avstrije v Slovenijo sta 22 kilometrov na uro drvela brez prestanka. Iz konj se je kar kadilo, bili so premočeni, saj je bil top težak kot cent. Ko sta pri Mariboru prečkala Dravski most, je bil le-ta že zaminiran in takoj po tistem, ko sta bila na drugi strani, so ga vrgli v zrak.

Tiste, ki niso mogli več prečkati mostu, so pripravili za pol leta.

Ko je Avstro-Ogrska napovedala vojno Italiji, je šel Matija najprej k izviru Soče. Tam je ostal tri mesece, potem pa so jih napotili proti Bovcu. Prišli so do reke Pijave. Ko so jo prečkali, so Italijani dvignili zapornice in voda jih je veliko utopila in odnesla s seboj.

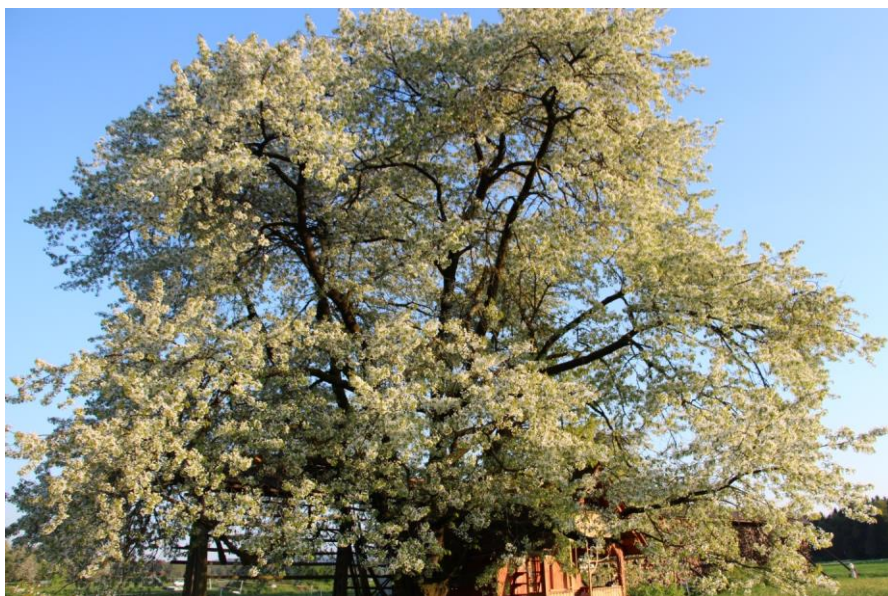
Matijeva četa je imela zelo dobrega človeka za vodjo. Po rodu je bil bosanski cigan. Po spletu čudnih okoliščin so ga sovražniki ustrelili. Njegovi prijatelji so pripravili

maščevanje. Slekli so srajce, z njimi mahali po zraku in se pustili zajeti italijanskim vojakom. Ko pa so bili zajeti, so izza pasov potegnili nože in sledila je huda bitka.

Stric Matija je večkrat žalostno rekel. »Vse bitke smo zmagali, na koncu pa smo izgubili vojno.«

Franc Jožef je umrl, propadla je Avstro-ogrška. Matija pa se je vrnil domov. V bojih je bilo veliko mrtvih, ranjenih, a na koncu je bil vesel, da je odnesel celo kožo in preživel.

Ker nikoli ni imel svojih otrok, se je večkrat pošalil, da smo mi njegovi otroci. Bil je ponosen na nas, znal se je z nami pogovarjati in tudi njegove življenjske modrosti še danes niso odšle v pozabo.

Slavkova česnja skozi Andrejin objektiv.

CVETKA HUDOBIVNIK

NAŠA ČEŠNJA

Naša češnja ima prav zanimivo zgodovino. Zasaditev češnje je zelo tesno povezana z rojstvom mojega očeta Slavka. To se je dogajalo še v stari Jugoslaviji. Leta 1934 je na svet prijel moj ata. Njegov oče Jurij je bil zelo vesel, ker je dobil sina. K sosedu Jagošču je odšel po sadiko češnje in jo zasadil v spomin na ta dogodek.

Češnja je rasla skupaj z mojim očetom. Ali pa je moj ata rasel skupaj z njo? To je zdaj vprašanje.

S češnjo sta bila ves ta čas tesno povezana in moj ata še danes, po vseh teh letih, skrbi zanjo. Ona pa nam vsem to vrača z vsakoletnim in obilnim pridelkom - malo drobnejših, ampak zelo sladkih češenj. Obrane sadeže primerno predelamo in shranimo. V času obiranja naslonimo na češnjo več lestev in vsakdo je dobrodošel, da jo obira.

Češnja je po velikosti tretja največja na Gorenjskem, ima osem vrhov. Seveda je zaradi njene velikosti nikoli ne moremo popolnoma obrati. Zato jo namesto nas zgoraj v krošnji pozobljejo škorci in drugi ptiči.

Nekaj let nazaj so prišli vrtnarji iz drevesnice Kamnik. Otresli so jo in iz pečk so vzgojili sadike. Nato so nanje cepili druge žlahtne sorte. Tako rekoč so potomci te naše češnje sedaj povsod po Sloveniji, tudi izven meja.

Predlanski žledolom jo je kar močno prizadel in ji polomil vrhove. Počasi jo že načenja zob časa, pa kaj moremo. Ima že lepa leta, moj ati pa tudi. Obema je počasi začelo nagajati zdravje. Ati pravi. »Mene že malo krivi in ves sem polomljen, njo pa že tudi načenja zob časa.« Zato zelo rad vsakega obiskovalca pelje pod njo in mu jo z veseljem pokaže.

Zraven češnje stoji tudi lesen kozolec, ki je včasih služil za sušenje sena in drugih pridelkov. Pod njo je zaradi njene sence zelo primeren prostor za shranjevanje okroglih silažnih bal.

Pod desnim delom njene velike krošnje smo naredili tudi malo leseno hišico, ki nam služi kot poletna rezidenca. Poleti otroci radi tam prespijo, čez celo leto pa imajo tam tudi svoj kotiček za praznovanja. Spomladi ni lepšega, ko je češnja vsa

v cvetju, sedeti spodaj in vonjati ta sladki vonj cvetov in poslušati tisoče pridnih čebel, kako brenčijo in pridno obirajo cvetove.

Pod to našo lepoticico vsak izmed nas najde nekaj zase in prav zato ji pripada prav posebno častno mesto na naši kmetiji.

MOJE ROŽE

Že kot majhna punčka sem občudovala križ od moje stare mame. Bil je lesen, malo pozlačen, okoli njega pa so bile čisto majhne rože iz papirja. Mama jih je sama izdelala in takrat sem jo občudovala, kako jih je lahko tako lepo naredila. Nikoli je nisem prosila, da bi mi razkrila svoje znanje. Takrat sem bila še premajhna, pa tudi nikoli ni bilo časa za take stvari.

Usoda pa se je poigrala z menoj in sedaj jih po nekem srečnem spletu okoliščin znam delati tudi sama. Na tečaju sem se najprej naučila izdelovati preproste rožice. Tečajnic nas je bilo več, spodbujale smo ena drugo, druga drugi dajale ideje in rešitve in vsa stvar je stekla v pravo smer. Postale smo dobre prijateljice. Vsaka od nas je dobila neverjetno veselje in željo po ustvarjanju.

Moje osnovno znanje sedaj nadgrajujem in zmeraj si želim izdelati nekaj novega. Moje izdelke podarjam za darila ob

raznih slovesnostih in praznovanjih. To se mi zdi zelo osebno darilo, ki se ga ne da kupiti. Ko ga izdelujem, sem v mislih že pri obdarovancu. Če je njemu potem darilo všeč, pa je moje zadovoljstvo še večje.

Začela sem z izdelovanjem bidermajerjevih šopkov, potem sem izdelovala razne rože, ki sem jih nasadila v glinene lončke, pa butarice za cvetno nedeljo, razne šopke v kombinaciji s posušenim žitom, žalne aranžmaje ...

Trenutno izdelujem cvetoče bunke, v kombinaciji s unikatnimi steklenicami. Kaj bo pa prinesel čas, pa ne vem. Pustila se bom presenetiti, pa bo, kar bo. Vem, da bo nekaj lepega.

SEJEM BIL JE ŽIV

Kot vsako leto je bil tudi letos aprila spomladanski kmetijski sejem v Komendi.

V okviru Društva kmečkih žena Kranj smo se ga letos aktivno udeležile tudi odbornice iz Cerkelj. Svojo stojnico smo imele postavljeno v šotoru številka osem. Ta šotor sta najeli občini Cerklje in Šenčur.

V šotoru so predstavljali svoje dejavnosti obrtniki, rokodelci, kovači, trgovci, turistična društva, vrtnarji, cvetličarji, dobro pa je bilo poskrbljeno tudi za jedačo in pijačo.

Naš razstavni kotiček je bil na sredini šotoru, lahko bi se reklo, da smo bile na bojni črti med obema občinama. Po temeljitih pripravah in dobri organizaciji naše predsednice Marije smo se že prav veselile nove izkušnje, ki se nam je ponujala.

Mize, stole, klopi, zabojnike in potrebno dekoracijo smo dostavile tja že v četrtek, v petek pa smo s seboj peljale še pecivo in ostale pripomočke, ki smo jih potrebovale za našo predstavitev.

Naše izdelke smo lepo razporedile po lesenih gajbicah. Pokazale smo, kaj znamo in zmoremo. Rožice iz krep papirja, pletene in kvačkane izdelke, pletenice iz kvašenega testa, razni aranžmaji iz naravnih materialov, pa še bi lahko naštevala. Imele smo tudi zgibanko, ki prikazuje delo našega društva.

S sodelujočimi v šotoru smo navezale res pristen stik, tako smo si neznanci postali znanci. Dihali smo vsi za enega, eden za vse. Obiskovalci, ki so se ustavljali ob stojnicah, so to tudi začutili in marsikatera pohvala je bila izrečena prav na ta račun. Pokazale smo tudi, kako se delajo rožice iz papirja.

Razstavljalci smo se povezali med seboj, skrbeli eden za drugega, se pogovarjali, obnavljali stara znanstva in tkali

med seboj nove vezi. Pomagale smo tudi pri strežbi in dekoraciji v šotoru.

Dogajanje na sejmu me je čisto prevzelo in tam mi je bilo neznansko všeč. Imele smo tudi enake obleke in mislim, da smo bile zato še bolj opažene. Na dan otvoritve sejma nas je prišel pozdravit osebno sam predsednik RS Borut Pahor. Z nami se je rokoval, izmenjali smo si nekaj besed, v dar pa smo mu dale nagelj iz krep papirja.

V petek nas je zeblo, ker je bilo zunaj zelo mrzlo, v soboto je bilo že bolj toplo, v nedeljo pa nam je bilo že hudo vroče. Res ne vem, kaj bi se zgodilo z nami, če bi sejem trajal cel teden.

Trije dnevi so minili kot bi mignil, me pa smo bile bogatejše še za eno novo izkušnjo, saj smo lahko sejemski utrip doživele še skozi oči razstavljalca, ne le obiskovalca.

MOJ ROJSTNI DAN

Zjutraj še ni prav nič kazalo, da imam rojstni dan. Dan podoben drugim dnevom. Janez je že zgodaj zjutraj odšel v službo, jaz pa sem si ukradla še pet minut sladkega spanca, potem pa v akcijo. V hlevu je bilo potrebno nakrmiti in pomolsti krave, napojiti teličke in narediti vse, kar je pač potrebno postoriti. Tudi zajčki so že lačni gledali izza rešetk in piščančki so čivkali in zahtevali svoj jutranji obrok. Kure so že kokodakale in oznanjale, da so znesle jajčka. »Prima, kar veliko jih znesite, ker jih bomo danes nujno

potrebovali," jim sporočim. Okoli mojih nog se je veselo motal naš kuža Popaj in tudi on je zahteval pet minut pozornosti.

Pri zajtrku sta mi najprej voščila moja starša. Hvala bogu, da ju imam, ker brez njiju tudi mene ne bi bilo na tem ljubem svetu. Ati mi je prinesel kilsko Gorenjka čokolado, mami pa eno lepo rožico.

Po čudežu se je obetalo lepo vreme, zato je šel moj sin Matevž kositi travo. Moj dan se je bolj ali manj odvijal na travnikih, kjer sem s traktorjem obračala travo, grabila naokoli, se spotoma še sončila in rekreirala. Družbo mi je pa seveda delal naš kuža.

Kopal je po krtinah, se igral, tekal za palico, grizel moje že uboge grablje, se kotalil in delal prevale. Ko pa sva odhajala z njive, je bil prvi na traktorju in iz njega veselo lajal na vse okoli sebe.

Številna rojstnodnevna voščila so prihajala preko sms sporočil, telefonskih klicev in računalnika. Noro, kaj vse premore današnja tehnologija.

Popoldne pa nisem smela v kuhinjo. Zakaj? V kuhinji sta moji dve hčerki Mihela in Manca uničevali jajca. Pekli sta torto in druge dobrote, da je dišala cela hiša. Pa še okoli nje. S Popajem sva zunaj lahko samo duhala, cedila sline in si v mislih predstavljala, kaj se dobrega peče. Janeza sva poslala v kuhinjo v izvidnico, da bi nama poročal

z nama prepovedanega območja. Zvedela nisva nič novega, saj se nama je najin izvidnik le nasmihal in modro molčal. Nato smo skupaj odšli pograbit travo še v sadovnjak pod jablane in že je bil čas za odhod v hotel MU.

Zvečer, po opravljenih delih, pa imamo ponavadi za vsak rojstni dan druženje in zabavo. Pride, kdor pač pride, ne vabimo se in ne kličemo, kajti kdor rad pride, pride sam in sigurno v svoje zadovoljstvo in veselje.

Zbranim okoli mize se je ob vseh dobrotah na mizi ob petju rojstnodnevne pesmi pridružila še najlepša torta na svetu. Bila je v obliki mobitela, sadno čokoladna in zelo okusna! Moji dve puncici sta postali že pravi slaščičarki. Največje presenečenje pa je bilo, ko so mi otroci in Janez dali še pravi telefon. Dobila sem nov mobilni, takega ta modernega, brez tipk in pametnega sto na uro. Gledala sem to našo povečano družino, vse zbrane in kar lepo mi je bilo pri srcu. Kaj si človek lahko želi več za praznovanje?

V bistvu v našem življenju ne potrebujemo prav veliko. Zdravje, druženje, medsebojno spoštovanje, pogovor, pa ljubezen, da to vse skup držijo in je to to. Naše delo se prepleta s praznovanjem, veselje z žalostjo, naše niti življenja se tkejo med seboj, družina pa mi je in mi bo vedno na prvem mestu.

Dobre volje smo se razšli in odšli vsak v svoj dom. Ura je neusmiljeno hitela in prišel je nov dan in spet napisal novo zgodbo.

TUDI SLOVO OD MRTVIH JE BILO DRUGAČNO

Čas od smrti in do pogreba pokojnika je potekal včasih čisto drugače kot danes. Včasih so ljudje umirali doma. To je bilo zelo naporno, tako za domače kot zanj. Zanj sploh, ker je na koncu umrl in njegova duša je odšla s pomočjo župnikovega bolniškega maziljenja na drugi, lepši svet. Če je bil pokojnik ponižen, ubogljiv in bogaboječ, je šla njegova duša naravnost v nebesa. Če pa pokojna duša ni bila po standardih cerkve in oblasti in je imela še kakšen smrtni greh, pa je šla v pekel. V vicah pa je pristala tista duša, ki je bila nekje vmes in se še niso odločili, kaj bi z njo.

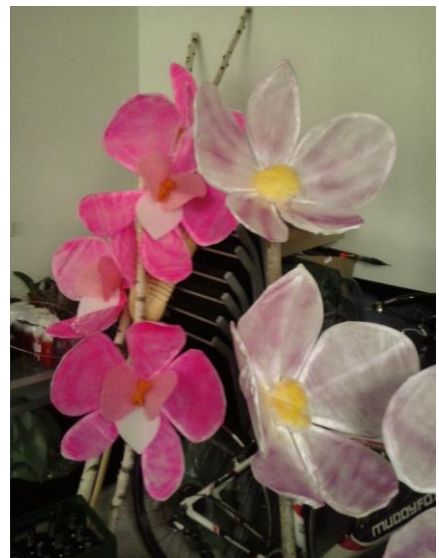
Včasih ni bilo ne vem kakšnih zdravil, da bi na smrt bolnim lajšali bolečine. Ko je prišla bolnikova zadnja ura, je njegovo telo obležalo doma. Mežnar je bil o tem obveščen in v cerkvi pozvonil cinklenken. Če je vmes med zvonjenjem premolknil enkrat, je to pomenilo, da je umrl otrok, če je premolknilo dvakrat, je bila to ženska, če pa trikrat, je umrl moški.

Doma so umrlemu po navadi v kakšni večji sobi naredili pare. Postavili so lesen oder, ga okrasili z belim stkanim platnom in z izvezenimi robovi. Okoli odra pa so dali črno blago. V kot so obesili kakšno nabožno sliko ali kip. Pokojnika so pražnje oblekli in položili v leseno krsto ali po domače trugo. Pokrov te krste je bil naslonjen pri vhodu v hišo, tam, kjer je pokojnik ležal. Prste rok so mu prepletli v molitveno držo in mu okoli spletli rožni venec oziroma patanošter. Moral je bil videti čim bolj lep in urejen.

Krsto s pokojnikom so postavili na oder, okoli nje pa so dali sveče na elektriko. Nato pa so začele ženske pare okraševati z rožami. Ni včasih vsaka prava gospodinja imela toliko rož okoli hiše in v vrtu kar tako, zaradi ljubega veselja. Kajti pri hiši je vedno moralo biti sveže cvetje. Tudi za druge svečane priložnosti.

V vasi so bile tudi določene ženske izbrane za to, da so pomagale pri pripravah na pogreb in pri molitvi za rajne. Druge pa so skrbele za strežbo in žalujoče.

Cvetje so nanosile ženske iz cele vasi, pa asparaguse in druge zelene rože, zelo prav so prišle tudi rože v loncih. Ko so ženske zaključile z okraševanjem, so postavile k krsti še mizico, nanjo pa dale posodo z žegnano vodo in svežo vejico, da so prišleki pokojnika lahko še zadnjič pokropili. Na stenah so viseli kranceljni. To je krog, narejen iz zelenja in okrašen z rožami. Nekaj so jih prinesli ožji sorodniki, nekaj pa so jih darovali domači. Na vsakem je bil napis, od koga je in kaj mu je bil pokojnik.

Pokojnik je ležal na parah tri dni. To je bil čas žalovanja. Ljudje so imeli čas, da so se v miru poslovili od umrlega in domačim izrekli sožalje ob izgubi. Takrat se je delo na kmetiji ustavilo in delalo se je samo najnujnejše.

Ob večerih se je po navadi zbrala večja množica žalujočih in takrat se je molilo rožni venec in pelo cerkvene pesmi. Vsak večer in zjutraj pa so zvonovi v cerkvi zvonili in opozarjali ljudi, da je nekdo umrl in naj molijo zanj. Mama je vedno dejala, da zvonovi zvonijo v določenem ritmu, ki pojejo pesem »danes meni, jutri tebi«.

Ponoči pa so pri mrliču bedeli moški. Čas so si krajšali s pogovorom, kartanjem, pa šilcem žganja v čast in za dušni mir pokojniku, seveda.

Po treh dneh so trugo zaprli s pokrovom in jo zabili z žebli. S kranceljni in rožami so postavili špalir in pokojnika so izbrani sosedge nesli skozi špalir v domačo cerkev. Tam so bile opravljene molitve. Potem so trugo dali na voz in peš so se odpravili v farno cerkev v Šenčur. Če je bil pokojnik gasilec, so šli za vozem, ki ga je vlekel konj, najprej gasilci, potem pa župnik in žalujoči domači.

Kako pomemben in priljubljen je bil pokojni, se je pokazalo tudi po številu pogrebcev. Daljša je bila kolona za vozem, bolj je bil pokojni čislán. Ker so peš nosili ljudje tudi zelene cvetoče kranceljne, je bilo zelo pomembno, kakšnega si je kateri izbral za nosit. Nekateri so bili lahki, drugi pa zelo težki.

Celo pot med Voklim in Šenčurjem so molili. Nihče ni klepetal ali se pogovarjal. Med Voklim in Šenčurjem stoji tudi kapelica. Tam se je sprevod ustavil, mežnar, ki je nosil uterno, je dejal, da če je imel kdo do pokojnika kakšne zamere, naj mu to sedaj odpusti.

V Šenčurju so spet odšli v cerkev, od tam pa na britof. Zraven je bil tudi fotograf, ki je pogreb poslikal. Te slike je naredil v obliki razglednice. Potem so jih razdelili med sorodnike pokojnega.

Na pokopališču je grobar izkopal jamo. Jama je morala biti globoka vsaj dva metra. Po molitvah župnika, govorih gasilca in mežnarja so krsto spustili v jamo. Nato pa se je spreved počasi pomikal mimo jame in vsak je v jamo z majhno lopatko vrgel malo zemlje. »Prah si in v prah se povrneš.«

Ker je bil naporen pogreb, so bili seveda vsi povabljeni v gostilno pri Jožu na pogrebščino. Po dolgih molitvah in obredu za pokojnega so ponavadi dobili nekaj toplega za pod zob. Ajmoht, golaž, kakšno piščančjo obaro, v glavnem nekaj dobrega na žlico. Tam se jim je počasi vrnil dar govora, postali so boljše volje, tolažili eden drugega in se skupaj ali pa v skupinah peš vrnili vsak na svoj dom. Doma so med tem časom določeni vaščani že podrli pare, da ne bi predolgo stale in s tem čakale na drugega.

Sedmi in trideseti dan po smrti je bila določena s strani cerkve obvezna maša za pokojnika.

Potem pa se je počasi vrnilo življenje v stare tirnice. Seveda so izgubo čutili najbolj tisti, ki so bili s pokojnim najbolj povezani. Le-ti so se ga večkrat spominjali, tako v pogovorih in mislih kot v molitvi. Velja namreč nenapisano pravilo, da človek umre šele takrat, ko se ga nihče več ne spomni.

DARJA KERN

TAŠČINI SPOMINI

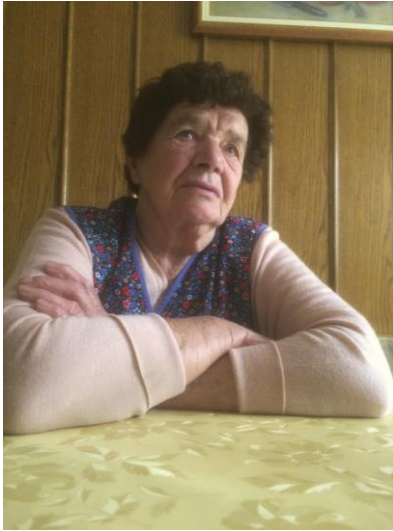
Narava je imela včasih večji pomen, ker smo delali ročno in smo bili bolj povezani s samo naravo.

Na kmetiji sem začela delati že zgodaj, saj sem pri dvanajstih letih začela opravljati že vsa dela. Na polju sem - tako kot drugi - plela, okopavala, delala doma v štali, pospravljala hišo.

Za delo sem poprijela tudi v gmajni. Delo je bilo težko in zahtevno tudi zato, ker se je vse delalo ročno.

Čeprav sem opravljala različna kmečka dela sem najraje opravljala tista skupaj z atom. Za delo smo sprva uporabljali vole, kasneje pa konje. Strojev pa na začetku nismo uporabljali.

Prvi stroj smo dobili leta 1963, in sicer traktor. Ta je naši družini olajšal delo na kmetiji.

Ženske smo bile včasih predvsem gospodinje. Moško delo je bilo okopavanje repe, ženske pa smo plele. Delali smo vsak dan, drugače je bilo ob nedeljah in praznikih.

Prosti čas smo preživljali drugače, kot ga ljudje preživljajo danes. Vozili smo se s kolesom in metali frnikole.

Šola pa je bila tudi včasih pomembna. Znati smo morali računati in brati. Po šoli smo morali delati tudi domače naloge.

Nekdanje čase pogrešam predvsem zato, ker je bilo več druženja. Prav zato mladim priporočam, da naj manj gledajo televizijo in se več družijo.

BILO JE NEKOČ

Večkrat se s prijateljicami pošalimo, da smo že toliko stare, da vsaka izmed nas lahko reče: »Tega pa se spomnim! Spomnim se, kaj se mi je zgodilo, kaj sem doživela pred štiridesetimi leti.«

To so bila leta, ko sta z nami živela še moja stara starša, ata in mama. Bila sta atijeva starša. Imela sta majhno kmetijo in

čisto malo pokojnino. Mislim, da jo je imel samo ata. Spominjam se, kako je čakal poštarja, da jo je prinesel na dom. Živela sta skromno, mama nam je med tednom kuhala kosilo.

V soboto je šel ata v Šenčur že zgodaj, ko je v hlevu nahranil svoje tri kravice. V mesnic Pr' Obrniku je kupil kos govedine za nedeljsko juho, v pekariji Umnik pa topel in svež kruh. Tam je bila vrsta dolga, saj je pek kruh pekel sproti, zato je bil ta še posebno dober in smo z veseljem zagrizli vanj.

Med tednom smo imeli ustaljen jedilnik. V ponedeljek je bila na mizi goveja juha, ki je ostala od nedelje. Seveda smo govedino pojedli že v nedeljo, poleg tenstanega krompirja in solate, kar je veljalo za luksuzno nedeljsko kosilo. Z bratom sva imela srečo, če so na vsake kvatre kupili sok ali sva dobila celo malo smetane, kar pa je bilo malokrat na meniju. V torek smo ponavadi jedli repino juho, v sredo ješprenjevo. Četrtek je bil rezerviran za krompirjevo juho. V tej juhi je bilo več krompirja kot repe in ješprenja v prejšnjih dveh. Verjetno zato, ker smo krompir pridelovali sami. Zelje mi je bilo ljubše, imeli pa smo ga v kevdru, v veliki lesen kadi. Jedli smo ga pozimi, ponavadi s krvavicami ali pečenicami. Včasih smo skuhali tudi segedin. Fižolova juha je bila na vrsti v petek, skupaj s šnitami ali palačinkami. Bogat jedilnik, kajne.

SPOMINI NA OTROŠTVO

Kadar sem v otroštvu zbolela, me je čuvala moja mama, ki me je razvajala s sladkarijami, ata pa mi je dal malo klobase. To je bila naša mala skrivnost.

Moja mama je imela včasih tudi obiske. Na obisk so prihajale Lebnova Jerca, Zajčeva mama, Kepčova Mana in pa Cukova mama. Velikokrat sem se jim pridružila tudi jaz, ki sem rada prisluškovala njihovem klepetu, modrovanju, godrnjanju čez to in ono, predvsem čez ta mlade in čez sitne dedce. Izjema so bile le tiste, ki so bile že vdove.

Pogovarjale so se tudi o kuhi. Kaj so kuhale? Ja, podobno hrano, z malo mesa, z ocvirki in zaseko za zabelit. No, najbolj pa se spomnim, ko so se enkrat pogovarjale, kako je Zajčova mama zrihtala Zrnkovmu nevesto, in to Bavntovo Uršo, ki je bila veliko mlajša od njega. Mislim, da tega pogovora ne bom nikoli pozabila. Veliko ostalega pa mi je ušlo ali pa se spominjam le posameznih utrinkov.

Dobro pa se spominjam, kako je mama postregla svoje obiskovalke. Včasih so dobile kavico ali pa kompot, včasih pa kakšen šilček ali kozarček poceni vinčka. Včasih so ženske ugotovile, da je vino zaradi dolgega šparanja že malo kislo. Mama pa se je izmazala tako, da je ženski, ki se je pritoževala, rekla: »Ja kaj si pa žavtovga jedla doma?« Dober izgovor, ki pa danes ne vžge.

MAJDA KERT

PUSTNI ČASI PRED 50. LETI

Živela sem na vasi, kjer je bila populacija ljudi približno enaka. Nas, mladih, je bilo kar nekaj, tudi starejši so bili še relativno mladi. Vsa vas je bila med seboj zelo povezana.

Tudi v pustnem času smo medsebojno sodelovali. S samo pripravo na pustovanje smo pričeli nekaj dni pred dogodkom. Vse se je pa dogajalo okoli našega doma. Najprej je bilo potrebno narediti pusta. Sosega Ivanka je prinesla oblačila, pri nas pa je bilo seno. Ona je bila tudi glavna pri oblačenju tega moža. V hlače mu je dala dolge palice, potem pa smo vanj tlačili seno. Te palice so bile podaljšane v trup in v glavo. Na pusta smo oblekli srajco, ki pa je bila tudi natlačena s slamo, na vrhu pa je bila še natlačena nogavica za glavo. Pa tudi klobuk je dobil. In tako je bil ta mož nared.

Na pustni ponedeljek in tudi že nekaj dni prej smo otroci po vasi nabirali butare ali kaj podobnega za kres. Moram povedati, da smo pri vsaki hiši dobili kaj za na ogenj. Starejši pa so pomagali pri postavljanju kresa.

Maškare so hodile naokrog ob nedeljah. Vsi otroci smo celo popoldne hodili našemljeni od vrat do vrat. V ponedeljek so bile priprave na kres. V torek po šoli pa smo zopet skočili v maske. Bil je zbor vseh maškar in smo se pripravljali za sprevod. Ta dan so dali pusta na nosila in smo ga na nosilih nosili po celi vasi. Takoj za nosili s pustom je bil župnik, potem pa je bila žena pusta in njegovi otroci. Za njimi pa še ostale maškare. Ko je bila pot zaokrožena, smo se ustavili pred kresom. Pusta z nosili vred so postavili na vrh kresa. Maškare pa smo še vedno rajale po vasi in okrog kresa ter čakale večer, da se bo kres s Pustom zakuril. Nezakurjen kres pa je ves čas nekdo stražil, da ne bi prišel nepridiprav in nam to že tekom dneva pokuril.

Ko pa je prišel večer, je ogenj zagorel. Sprva je bilo veliko joka, žalujoča žena pusta je bila neutolažljiva. Potem pa je bilo veselo, naše mame so napekle pecivo, skuhale čaj in nas vse postregle. Ko je ogenj skoraj pogorel, smo se odpravili vsak na svoj dom. Moški pa so še malo pregledali pogorišče, da se ne bi pripetila kakšna nesreča.

Naslednji dan pa je bilo treba vse pospraviti.

DANICA ROZMAN

OFIRANJE PO STALAZARSKO

Rojena sem bila v vasi Praprotna polica. Vaščani smo se imenovali Polčani. Policam v shrambi smo rekli stalaže, zato smo bili tudi Stalažarji.

V času moje mladosti rojstnih dnevov nismo prav na veliko proslavljali. Praznovali pa smo godove svojih nebeških zavetnikov in hodili drug drugemu ofirat. Ofira se vedno na večer pred godom. Doma smo poiskali dve pokrovki iz mamine kuhinje, se zbrali prav potihoma pred domom godovnika in toliko časa ropotali pred vhodnimi vrati, da nas je povabil naprej. Seveda nas je vedno čakala bogato obložena miza. Daril nismo nikoli nosili.

Ofirat smo začeli hoditi, ko smo bili v višjih razredih

osnovne šole. Bili smo skupina šestih fantov in šestih deklet. Vedno smo tiščali skupaj in smo bili približno enake starosti. Enkrat pa smo prišli na idejo, da vsak godovnik prispeva nekaj denarja. Z nabrano vsoto pa bi priredili piknik. Denar se je zbiral celo leto, med poletnimi počitnicami leta 1983 pa smo idejo tudi uresničili. Takrat smo bili stari od 11 do 14 let. Kupili smo vse potrebno za piknik, pripravili žar in oglje, žoge, kitare, traktor in voz.

Na piknik smo se odpravili v nedeljo, in sicer šele po jutranji sveti maši. Odpeljali smo se na travnik v bližini letališča Brnik. Tam smo izbrali prostor ob gozdu, pripravili žar in postavili pijačo v senco. Takrat smo vsi radi pili pijačo swing, ker je bila z mehurčki. Igrali smo med dvema ognjema in nogomet. Pekli smo meso, pili swing in peli ob spremljavi kitar. Na razgledni terasi letališča smo opazovali vzletanje in pristajanje letal. V bifeju smo pokupili skoraj ves sladoled. Na travniku smo tekmovali, kdo dlje pljune peško od lubenice. Veliko smo se pogovarjali in smejali. Dan je hitro minil. Proti večeru smo se polni veselja vračali nazaj v vas. To je bil edini piknik, povezan z ofiranjem.

Ofirat smo hodili še v času, ko smo hodili v srednje šole. Nato so se naše vezi razrahljale. Vsak si je našel svojo družbo. Kasneje smo si poiskali vsak svojega partnerja in nekaj se nas je odselilo iz vasi.

Spomini na dogodivščine pa ostajajo, tako zanimivi in enkratni. Pa tako nerazumljivi našim otrokom, saj se danes praznujejo predvsem rojstni dnevi s torto in darili.

REPA

Mladost sem preživela v manjši vasi na Gorenjskem. Takrat so se skoraj pri vsaki hiši ukvarjali s kmetijstvom. Po letu 1975 pa so začeli pridelovati repo za kisanje na večjih površinah.

To je poljščina, ki se poseje na njivo po žetvi ječmena ali pšenice, v mesecu juliju. Seme so pridelovali sami. Jeseni so izbrali lepe, dolge in gladke korene in jih spomladi posadili na vrt, da so zacvetele in je seme dozorelo. Sejali so na sejalnico za sejanje žita, prilagojeno za setev drobnih

semen. Seme so zmešali s proseno kašo v razmerju 1:3, več je bilo kaše. To so delali zato, da posejana repa ni bila pregosta. Sejali so v vrste, 60 cm med vrstami. Repa kali tri dni, če je dovolj vlage v zemlji. Takrat jo je potrebno vsak dan opazovati, ker jo zelo radi napadejo bolhači.

Repa raste hitro. Kmalu jo je bilo potrebno okopati in razredčiti. Med vrstami so okopali s traktorjem in okopalnikom. Vrste z repo pa so okopavali z motiko, pregoste sadike pa redčili na razdaljo 15 do 20 cm. Malo večje rastline so rade napadle gosenice kapusovega belina in so lahko napravile kar veliko škodo.

Oktobra in novembra pa je prišel čas spravila pridelka. Včasih se je celo zgodilo, da je zapadel sneg. Takrat je šele pri puljenju zeblo v roke!

Z repo je kar precej dela. Vsak gomolj je potrebno prijeti v roke vsaj osemkrat, preden je primeren za prodajo. Na njivi jo je potrebno izpuliti in odrezati korenino in cimo. Naložiti jo je potrebno na prikolico in odpeljati domov ali v zasipnico na njivi, kjer bo skladiščena do uporabe. Doma jo je potrebno oprati. Pere se v večji leseni kadi in s kolom toliko časa mešaš po gosto naloženi repi, da je čista. Preložiti jo je potrebno na mesto, kjer bo pripravljena za lupljenje, da se odteče in posuši.

Sledi lupljenje, ribanje, prelaganje v velike lesene kadi, soljenje in tlačenje. Vrh kadi se zapre s polivinilom in deskami ter obteži s sodi, napolnjenimi z vodo. Prostor mora biti ogret na 22°C, da se začne proces kisanja, ki traja tri tedne. Potem je repa pripravljena za prodajo. Če so bili vsi postopki pravilno izvedeni, dobimo čvrsto in snežno belo kisko repo.

V naši vasi so skoraj vse kmetije pridelovale repo in jo tudi kisale za prodajo. Seveda pa jo je bilo potrebno olupiti. To je bil kar dogodek pri hiši, saj se je zbralo vsaj dvajset ljudi, da so opravili to delo. Lupili so s posebnimi noži, ki so namenjeni samo za lupljenje repe. Hodili so pomagat drug drugemu. Rekli so, da gredo »repo ušt«.

Repo so vedno lupili zvečer od 19. do 24. ure, razen, če niso prej končali z delom. Gospodinja je okoli 21. ure postregla s kavo in piškoti, po končanem delu pa je sledila večerja.

Na začetku sezone je to pomenilo, da so lupili vsak večer na drugi kmetiji, dokler niso prišli vsi na vrsto. To je bilo

naporno, saj so morali zjutraj zgodaj vstati, poskrbeti za živali v hlevu, čez dan puliti repo na svojih njivah, zvečer spet v hlev, nato pa repo lupit k sosеду. Vsak večer so se dogovorili, kdo bo na vrsti naslednji dan. Kasneje to ni bilo tako pogosto, saj je moral vsak repo prej prodati, da je imel posodo za naslednjo rundo.

Pri nas doma smo navadno repo lupili petkrat v sezoni. Skisali smo okoli 20 ton repe. Olupiti pa jo je bilo potrebno več, ker repa med kisanjem spusti veliko vode. Repo smo prodajali v Eto Kamnik, nekateri sosedje pa v Živila Kranj. To sta bili edini podjetji, ki sta takrat odkupovali kisló repo.

Kisanje repe je bila takrat dopolnilna dejavnost mnogo kmetijam. In tudi zelo dobrodošel dohodek, poleg dohodka od krompirja, mesa in mleka. Zaposlovala nas je celo jesen in zimo, če ne doma, pa pri sosedih.

Lupljenje repe pa je bil tudi družaben dogodek. Sosedje smo se med seboj družili in si pomagali »za bohlonej«, kot smo taki pomoči rekli.

TANJA SVETELJ

PUJSKI

Z mozem sva se pred tremi leti odločila, da za zakol sama vzrediva prašiče. Ker pa z mesom oskrbujeva tudi moževe starše, zdaj vsako leto zrediva kar šest do osem pujsov. To pa je za našo družino velik finančni zalogaj.

Odločila sva se, da kupiva brejo svinjo mladico, ki bo prvič povrgla prašičke. Februarja sva tako kupila dva meseca brejo svinjo. Prvi teden ni nič jedla in takrat naju je prvič zaskrbelo. Bala sva se, da bo zvrгла ali pa zbolela, pa ni bilo nič od tega. Bila je v šoku, ker je bila prepeljana iz svojega domačega okolja v tuje, pa še sama je bila. Stari ljudje pa vedo povedati, da so svinje zelo čustvene in žalujejo za svojim gospodarjem. Po tednu dni se nas je navadila in pričela jesti in lahko povem, da je to danes najbolj prijazna svinja. Ne grize in ni hudobna, saj njene prašičke lahko božamo in pestujemo, pa je čisto mirna.

Dober teden prej, preden je povrgla prašičke, sva jo z možem neprestano opazovala in nadzoroval. Konec aprila je naša svinja Pika povrgla prvega prašička, ki smo ga poimenovali Rozi. Je zelo živahna prašička in dobro ve, da je bila prva. Vse bratce in sestrici hoče spraviti v red.

Za njo so prišli trije bratci, po približno dvajsetih minutah pa še ena prašička, ki pa je na žalost poginila. Čez nekaj časa je Pika povrgla še štiri prašičke. Zelo lepo jih je bilo opazovati, kajti prašiček je komaj prišel na svet, pa je že stekel, v začetku malo pijano, nato pa zelo stabilno.

Ko so na svet prišli vsi prašički, smo jim pošipali zobke, saj imajo tako ostre kot šivanke in bi mamo svinjo pogrizli, potem pa ne bi imela mleka.

Naša svinja Pika je zelo skrbna in prašički zelo lepo napredujejo in rastejo. Tako sva se z možem odločila, da bova še naprej imela svinjo in da bojo pri hiši tudi majhni prašički, čeprav so z njimi včasih povezane tudi veliko skrbi.

»Kmečki poklic je med najbolj pomembnimi, ker je pridelovanje hrane poglavitna stvar na svetu. Dober kmet mora biti agronom, gozdar, živinozdravnik, gospodarstvenik, vremenoslovec, organizator, načrtovalec, raziskovalec in še kaj.«

Marija Makarovič

MARINKA ŠIFRER

ATOVE TOPLICE

Prišel je zadnji dan žetve. Ko je žito požeto, je treba očistiti kombajn bolj kot običajno. Ker se s čiščenjem ponavadi mudi, saj je nato še oranje krompirja, spravljanje otave in še veliko jesenskih del, je mož hitel in nesrečno padel in potrgal vezi v rami. Sledilo je veliko bolečin in neprespanih noči, sledila pa je še operacija rame.

Po razgibavanjem v zdravstvenem domu so sledile še štirinajstdnevne toplice v Čatežu. Bilo je zelo zanimivo, ko je šla vsa družina k atu na obisk v toplice. To niso bile več Čateške topice, ampak atove toplice.

Od operacije atove rame sta minili že dve leti, midva z možem pa hodiva z vnučki vsako leto preverjat, če je v atovih toplicah kaj novega.

TAČKA

Bil je posebno lep sončen dan, ko se je sin vrnil z malo daljšega sestanka.

Kmalu sva z možem ugotovila, da sin pravzaprav ni bil na običajnem sestanku, ampak je imela njegova pot drugačen namen. Presenečenje! To presenečenje pa naju je čakalo v kombiju. Oba z možem sva bila radovedna, kaj se skriva v avtu in ob pogledu na to skrivnost sva oba ostala brez besed. V malo večji mrežasti kletki sva namreč zagledala majhno črno kepico, ki je vsa tresočča in prestrašena kukala iz kota kletke. Seveda sem jo takoj pobožala in že takoj sem vedela, da bova veliki prijateljici.

Ko jo danes gledam, vem in čutim, kako mi je zlezla pod kožo in v srce. Z vnučki smo ji izbrali tudi ime. Ker je bilo veliko predlogov, smo vse skupaj najprej prespali in se šele zjutraj odločili. Vnučka sta odločno povedala, da bo psički ime Tačka in tako imamo zdaj novega družinskega člana in tega smo vsi iskreno veseli.

ANDREJA ŽEROVNIK

MOJ VRTIČEK, MOJE ZADOVOLJSTVO

Voklo, kjer živim, je obkroženo z zaplatami obdelovalne zemlje. Večina je last kmetov, za vsako hišo pa je ograda, kjer se pridelava vsaj solata.

Ko sem si ustvarila svojo družino, mi je mami namenila nekaj gredic v svojem zelenjavnem vrtu. Na začetku mojega vrtnarjenja, priznam, je bil moj vrt ob obilici vsakodnevnih obveznosti kar precej zanemarjen. Z leti pa se je to počasi spremenilo. Obveznosti so ostale, jaz pa sem vsak prosti trenutek izkoristila za obisk mojega vrtička.

Sedaj mi le-ta prinaša mnogo zadovoljstva. Poleg tega, da tako preživim več časa na svežem zraku, uživam ob pogledu

na bujno rast sadik. Pridno okopavam in pulim plevel in pobiram polže. Na koncu pa sledi zadovoljstvo ob skledi solate, ki je čisto drugačnega okusa kot tista iz trgovine. Pa ne samo solata, ampak tudi grah, korenček, peteršilj, fižol, blitva, redkvice, sladke jagode, začimbe, okrasno cvetje in še bi se kaj našlo.

Kako pa je bilo s sajenjem včasih?

S sajenjem so se tudi včasih ukvarjale predvsem ženske, moškim pa so bila namenjena najrazličnejša popravljalna dela.

Sadili so repo, zelje, bob, lečo, lan, fižol ... Pomembna sta bila tudi koruza in krompir. Semena za sajenje so vzgojili sami, pri sajenju pa so uporabljali motike in kline. Če je bila površina velika, pa so sadili z osipalniki. To je bila plugu podobna naprava za osipavanje.

Vsi poznamo star slovenski pregovor, ki pa velja še danes:

»Kar boš pomladi sejal, boš jeseni žel.«

